

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Ivonou Šubrtovou v právní věci

žalobce: **F. P.**
bytem X
zastoupen JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem
se sídlem Symfonická 1496/9, Praha 5,

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
se sídlem Křížová 25, Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované č. I. o námitkách ze dne 11. 1. 2017, č. j. X, ve věci odnětí zvláštního příspěvku k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb.,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované č. I. ze dne 11. 1. 2017, č. j. X a rozhodnutí žalované ze dne 19. 10. 2016, č. j. X, se zrušují a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce JUDr. Lubomíra Müllera náhradu nákladů řízení ve výši 7.865,-Kč, a to do 30 dnů od právní moci rozsudku.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se včas podanou žalobou domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované č. I. ze dne 11. 1. 2017, č. j. X, kterým byly zamítnuty jeho námitky proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 19. 10. 2016, č.j. X (dále také jen „prvoinstanční rozhodnutí“), kterým byl žalobci podle ust. § 56 odst. 1 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, (dále také jen „zákon o důchodovém pojištění“), ve spojení s § 6 odst. 5 a § 3 odst. 5 písm. b) zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, zvláštní příspěvek k důchodu některým osobám a jednorázová peněžní částka některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 (dále jen „zákon o účastnících národního boje“), od 18. 11. 2016 **odejmut zvláštní příspěvek k důchodu v měsíční výši 2.676,-Kč**. Žalovaná odůvodnila, že pro nárok na zvláštní příspěvek k důchodu podle ust. § 5 odst. 1 zákona č. 357/2005 Sb. nestačí, že žalobce byl zařazen k výkonu služby do vojenského tábora nucených prací, musel by být zároveň veden jako osoba politicky nespolehlivá. Žalobci však nebyla stanovena klasifikace „E“, neměl tedy status politicky nespolehlivé osoby, na niž se vztahuje § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, a proto mu zvláštní příspěvek k důchodu za dobu služby ve vojenském táboře nucených prací nenáleží.

II. Obsah žaloby

2. Žalobce obdobně jako v námitkách brojil proti nesprávnému právnímu posouzení žalobou napadeného rozhodnutí a jemu předcházejícího prvoinstančního rozhodnutí. Uvedl, že zřízení vojenských táborů nucených prací (dále také jen „VTNP“) bylo zločinným aktem, který neměl žádnou oporu v československém právním řádu (přiložil usnesení Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu ze dne 13. 1. 2011, č.j. UDV-118/TČ-2009-009011). Žalobce byl do VTNP zařazen proto, že se již od roku 1945 angažoval v organizaci Junák, která byla jako nežádoucí zlikvidována (oficiálně k 1. 1. 1950) a ti, kdo pro ni pracovali, byli považováni, a to ať formálně či fakticky, za „politicky nespolehlivé“ (přiložil potvrzení organizace Junák-český skaut, středisko Jaroměř, z.s. ze dne 4. 10. 2016 o svém členství v organizaci Junák od roku 1945 a k němu doložené doklady: osobní list z roku 1945, přihlášku k registraci z roku 1969, činovníckou registraci z roku 1970 a přihlášku k registraci z roku 1990). Na těchto skutečnostech pak nemůže ničeho změnit to, jak byl žalobce v rámci zločinného systému VTNP klasifikován, odměňován, povyšován či ponižován. Za podstatné je nutno považovat to, že žalobce byl dne 29. 10. 1953 zařazen do VTNP a propuštěn do civilu až dne 22. 12. 1955.
3. Žalobce uvedl, že zákon č. 87/1991 Sb. nepodmiňuje „politickou nespolehlivost“ přidělením klasifikace „E“, která se přidělovala až od r. 1950, zatímco VTNP vznikaly od r. 1948, a která se přestala přidělovat v r. 1953, zatímco poslední osoby do VTNP zařazené byly propuštěny do civilu právě 22. 12. 1955. Pojem politické nespolehlivosti je třeba posuzovat individuálně, a to i s přihlédnutím k tomu, že hodnocení, která tehdy vojenští velitelé prováděli, byla často svévolná a rozporuplná. O žalobci např. napsali, že je „*politicky nevyspělý, o veřejný život nejeví zájem, dobrá pracovní morálka, potřebuje vedení kukáznění, spolehlivý, má předpoklady pro růst*“. Namítal, že v případě takto rozporuplných tvrzení („*je politicky nevyspělý, bez zájmu o veřejný život, ale přitom spolehlivý*“), je třeba rozhodovat ve prospěch postižených osob, tedy těch, kteří byli zařazeni do VTNP, nikoliv je podezírat, že vlastně sami chtěli podporovat tehdejší zločinný systém jen kvůli tomu, že někdo svévolně rozhodl o přidělení nejnižší vojenské hodnosti. Příměrem uvedl, že je to obdobné tomu, jako by někomu nevinně vězněnému byla upírána

jeho práva satisfakce jen kvůli tomu, že byl ve vězení kázeňsky odměněn nebo že byl v rámci vězeňského uspořádání ustanoven tzv. „brigádýrem“.

4. Navrhl, aby soud napadené rozhodnutí a jemu předcházející prvoinstanční rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení a uložil žalované nahradit mu náklady řízení za právní zastoupení určené podle § 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. a příslušné režijní paušály dle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky. Odkázal v tomto směru na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2015, č. j. 1 Ads 73/2015-52.

III. Vyjádření žalované

5. Žalovaná ve svém písemném vyjádření k žalobě, stejně jako v odůvodnění napadeného rozhodnutí, odkázala na relevantní právní úpravu ve smyslu zákona č. 357/2005 Sb. a dále na sdělení Ministerstva obrany, Odboru pro válečné veterány ze dne 2. 9. 2015, dle kterého žalobce nastoupil základní vojenskou službu dne 29. 10. 1953 a poté sloužil do 31. 10. 1953 u 64. pomocného technického praporu (dále také jen „PTP“) který byl ke dni 1. 11. 1953 reorganizován na 64. technický prapor (dále také jen „TP“), u něhož sloužil v období od 1. 11. 1953 do 22. 12. 1955, kdy vojenskou službu ukončil. Dne 12. 2. 1955 byl přitom povýšen do hodnosti svobodníka a od 1. 5. 1955 byl zařazen jako velitel družstva. Žalovaná dále odkázala na sdělení Ministerstva obrany, Odbor pro válečné veterány č.j. 4736/2015-1322 ze dne 15. 6. 2015, v němž se uvádí, že ze stanoviska Vojenského historického ústavu Praha, č. j. 807/2000-1241 ze dne 19. 7. 2000 vyplývá, že žádný politicky nespolehlivý voják klasifikace „E“ nemohl být povýšen do poddůstojnické hodnosti ani vykonávat jakoukoliv velitelskou funkci. Pro přípravu poddůstojníků pro PTP byly zřízeny zvláštní poddůstojnické školy, kam byli adepti vybíráni především podle politických hledisek (třídní původ, uvědomění, nenávisť k třídnímu nepříteli). Velitelské funkce zastávali vojáci s klasifikací „A“ (schopen bez omezení), „B“ (schopen s omezeními), „Cj“ a „Cd“, kteří byli politicky spolehliví. Ze sdělení téhož ústavu ze dne 3. 3. 2016 pak rovněž vyplývá, že tzv. „ěčkaři“ (politicky nespolehliví) nebyli vyzdvižováni do funkcí, které by znamenaly povýšení. Žalovaná proto požádala Ministerstvo obrany, Odbor pro válečné veterány o upřesnění, zda z příslušné dokumentace žalobce vyplývá, že byl označen za osobu politicky nespolehlivou, případně zda tato klasifikace od data povýšení do hodnosti svobodníka nadále trvala. Ze sdělení uvedeného ústavu ze dne 16. 6. 2016 s odkazem na osobní spis žalobce založený ve Vojenském archivu v Trnavě vyplývá, že žalobci nebyla stanovena klasifikace „E“ a neměl tedy status politicky nespolehlivé osoby. Žalobci byla opakovaně stanovena klasifikace „Cd“, tj. neschopnost pro středně těžkou fyzickou práci.
6. Skutečnost, že žalobce byl dne 12. 2. 1955 povýšen do hodnosti svobodníka, dle žalované nasvědčuje tomu, že po dobu služby ve VTNP nebyl veden jako osoba politicky nespolehlivá. Žalovaná nesporně tvrdí žalobce, že byl zařazen k výkonu služby do vojenského tábora nucených prací, vychází však ze skutečnosti, že měl nejen stanovenou klasifikaci „Cd“, ale v době služby byl i povýšen, tudíž neměl status politicky nespolehlivé osoby. Z tohoto důvodu pak není osobou definovanou v § 18 odst. 1 cit. zákona a nesplňuje tak podmínky nároku na zvláštní příspěvek k důchodu dle zákona č. 357/2005 Sb. Žalovaná navrhla, aby soud žalobu v celém rozsahu zamítl.
7. Závěrem žalovaná vyjádřila nesouhlas s vyčíslením nákladů řízení na straně žalobce (dle § 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., tj. ve výši 3.100,-Kč za jeden úkon právní služby), neboť nárok, jehož se žalobce domáhá, je nárokem fyzické osoby v oblasti důchodového pojištění. Ačkoli zvláštní příspěvek k důchodu není dávkou

slučovanou s důchodem, jeho výplata náleží jen v případě, že osobě náleží výplata důchodu, k němuž byl příspěvek přiznán a je nutno jej podřadit pod § 9 odst. 2 cit. vyhlášky, kde odměna za jeden úkon právní služby činí 1.000,- Kč (dle § 7 ve spojení s § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb.).

IV. Replika žalobce

8. K tvrzení žalované, že žalobce neměl klasifikaci „E“ žalobce uvedl, že zřízení VTNP bylo zločinným aktem, který neměl oporu v československém právním řádu, stejně jako členění na jednotlivé klasifikace, včetně té pod písmenem „E“. Podobně nemělo žádnou právní oporu rozhodování o povyšování do vojenských hodností, resp. o jejich odnímání. Z hlediska zákonů č. 87/1991 Sb. a č. 357/2005 Sb. je dle žalobce podstatné to, že byl do VTNP zařazen proto, že se již od roku 1945 angažoval v organizaci Junák, která byla jako nežádoucí zlikvidována (oficiálně k 1. 1. 1950) a ti, kdo pro ni pracovali, byli považováni ať už formálně či fakticky za „*politicky nespolehlivé*“.
9. Na uvedených skutečnostech nic nemění to, jak byl žalobce v rámci zločinného systému VTNP klasifikován, odměňován, povyšován či ponížován. Podstatné je to, že byl dne 29. 10. 1953 „*zařazen*“ do VTNP a propuštěn do civilu byl až dne 22. 12. 1955. Žalobce dále uvedl, že názory žalované vyvrací příložený rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. 3. 2017, č. j. 33 Ad 33/2015-48 ve skutkově obdobné věci, v němž se uvádí, že povýšení do hodnosti svobodníka „*nemůže představovat dostatečnou oporu pro závěr, že žalobce, který prokazatelně sloužil jak v pomocných technických praporech, tak i následně v transformovaném technickém praporu, se v průběhu této služby stal z hlediska kritérií panujícího režimu osobou politicky spolehlivou*“. Dále se v rozsudku uvádí, že „*po zrušení PTP již logicky tento status [politické nespolehlivosti] nebyl k jednotlivým vojákům dále evidován a pozbyl také svého původního významu*“.

V. Další vyjádření žalované

10. Žalovaná zrekapitulovala na věc dopadající relevantní právní úpravu a uvedla, že vzhledem k tomu, že důvodová zpráva ani dosavadní judikatura neobsahuje definici osob označených za politicky nespolehlivé, vychází žalovaná z opakovaných vyjádření Ministerstva obrany (citovaných výše), dle kterých byli politicky nespolehliví vojáci označeni klasifikací „E“. Dále uvedla, že k výkonu vojenské základní služby u (pomocných) technických praporů nastupovaly i jiné osoby než jen „politicky nespolehlivé“. U těchto útvarů sloužily i osoby s klasifikací „A“, tj. „politicky spolehlivé“ (horníci z povolání, vybrané profese ve stavebnictví), vojáci z řad technického personálu, osoby se zdravotní klasifikací „Cj“ a „Cd“, vojáci z trestu přeložení z bojových útvarů, osoby trestané za kriminální delikty, příslušníci národnostních menšin atd., tedy ne všichni vojáci sloužící u (pomocných) technických praporů byli odvedeni s označením „politicky nespolehliví“ (klasifikace „E“). Na konci roku 1952 se počet příslušníků pomocných technických praporů pohyboval kolem 25 000, z toho mělo klasifikaci „E“ cca 15 000 odvedenců.
11. K žalobcem citovanému rozsudku Krajského soudu v Brně č. j. 33 Ad 33/2015-48, žalovaná uvedla, že v tam projednávaném případě nebyla klasifikace, do které byl branc při odvodu zařazen, v dokumentech uvedena (resp. se jí nepodařilo dohledat) a krajský soud dospěl k závěru, že důkazní břemeno, zda žalobce byl osobou politicky nespolehlivou či nikoliv leží na žalované, která měla v tomto směru vést další dokazování. Krajský soud v Brně tedy nedovodil, že by status osoby politicky nespolehlivé byl bezpředmětný. Žalovaná setrvala na zamítnutí žaloby

VI. Další vyjádření žalobce

12. K tvrzení žalované, že žalobce byl „politicky spolehlivý“, žalobce uvedl, že PTP byly výslovně určeny pro osoby „politicky nespolehlivé“. Jedinou výjimkou byli „politicky spolehliví“ „vojáci-horníci jako instruktoři“. (Viz Statut pro činnost vojenských pracovních jednotek ze srpna 1952, bod I./II.2.c/,d/, jehož výňatek žalobce k vyjádření přiložil). Žalobce takovou výjimkou nebyl. Žalobce byl pro svůj vztah k Junákovi osobou zjevně „politicky nespolehlivou“, a proto byl zařazen do PTP. Na tom nic nemění, že příslušní velitelé postupovali při přidělování klasifikací zmatečně a sami nedodržovali předpisy, které byly ohledně PTP vydávány. Podstatné je dle žalobce to, že jakožto osoba „politicky nespolehlivá“ byl vystaven šikanám a ponižování, které byly spojeny se zařazením do PTP, a proto mu příslušná kompenzace náleží. Uvedl, že na počínání „politruků“ a dalších vojenských velitelů v 50. letech nelze pohlížet tak, jako by konali správně a spravedlivě. Ve skutečnosti byli nástroji zločinného režimu (§ 1 odst. 1 písm. d/, § 2 odst. 1 zákona č. 198/1993 Sb.) a kvůli jejich pochybením nelze diskriminovat postižené osoby z práva na rehabilitaci a odškodnění. Příkladem citoval nálezy Ústavního soudu ČR z let 2003 až 2013, týkající se různých takto postižených osob.
13. V posledním vyjádření ze dne 4. 2. 2018 žalobce doplnil svoji argumentaci odkazem na rozsudek zdejšího krajského soudu ze dne 25. 1. 2018, č. j. 29 Ad 16/2016-61, který ve skutkově obdobné žalobcově věci (posouzení stejné právní otázky, tj. výkon služby žalobce ve VTNP ve vztahu k pojmu „osoby politicky nespolehlivé“) zrušil rozhodnutí žalované ze dne 30. 8. 2016. Na podporu své argumentace žalobce dále odkázal na současně přiložené rozsudky Krajského soudu Ústí nad Labem ze dne 11. 12. 2017, č. j. 78 Ad 31/2016-45 a č. j. 78 Ad 32/2016-45 v obdobné věci F. N., v nichž se mimo jiné uvádí: „Bylo zjištěno, že se objevovaly případy, kdy osoba byla sice klasifikována písmenem „A“ či „B“, nicméně k ní bylo přistupováno jako k osobě politicky nespolehlivé. Soud dospěl k závěru, že ust. § 18 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích a označení politicky nespolehlivé osoby nelze vykládat dogmatickým způsobem, neboť je zřejmé, že i osoby s označením písmene „A“ byly považovány za osoby politicky nespolehlivé, třeba jen pro svůj původ, což ostatně mohl být případ žalobce, jehož rodina byla německé národnosti. Soud proto zastává názor, že již samotný výkon základní vojenské služby v pomocných technických praporech zakládá nárok na příplatek k důchodu ... bez ohledu na klasifikační označení brance, poněvadž smyslem zmíněné právní úpravy je především zmírnění krivd způsobených osobám, jež byly k výkonu vojenské základní služby zařazeny do vojenských táborů nucených prací, neboť byly komunistickou ideologií s ohledem na jejich civilní případně armádní život považovány za škodlivé a nežádoucí pro budování státního aparátu. Obdobný názor zaujal Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 10. 11. 2015, č. j. 1 Ads 73/2015-52.“

VII. Posouzení věci krajským soudem

14. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), a to bez nařízení jednání, postupem dle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s., za výslovného souhlasu žalobce i žalované. Dospěl přitom k následujícím zjištěním a právním závěrům.
15. Předně krajský soud konstatuje, že o důchodových nárocích žalobce podle zákona č. 87/1991 Sb., konkrétně o příplatku k důchodu podle § 24 odst. 4 ve spojení s § 18 odst. 1 cit. zákona zdejší soud rozhodl rozsudkem ze dne 25. 1. 2018, č. j. 29 Ad 16/2016-61 (v jiném obsazení) a rozsudkem ze dne 15. 2. 2018, č. j. 32 Ad 5/2017. Posledně citovaným rozsudkem soud zrušil rozhodnutí žalované č. II. ze dne 11. 1. 2017, č. j. X a prvoinstanční rozhodnutí žalované ze dne 19. 10. 2016, č. j. X, kterým žalovaná žalobci odňala příplatek

k důchodu poskytnutý mu dle § 24 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb. za dobu služby ve vojenském táboře nucených prací od 29. 10. 1953 do 31. 12. 1954.

16. Žalobce poukázal na několik rozhodnutí jiných krajských soudů, Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu, zabývajících se posouzením výkonu služby ve vojenských táborech nucených prací a výkladem pojmu osoby „*politicky nespolehlivé*“ ve vztahu k § 18 zákona o mimosoudních rehabilitacích, potažmo i ve vztahu k zákonu č. 357/2005 Sb.
17. Předmětem tohoto řízení je rovněž posouzení mezi účastníky sporného výkladu pojmu „*osoby politicky nespolehlivé*“ ve vztahu k posouzení nároku žalobce dle zákona č. 357/2005 Sb.
18. Z žalovanou předloženého správního spisu vyplývá, že rozhodnutím žalované ze dne 21. 3. 2006 byl žalobci přiznán zvláštní příspěvek k důchodu podle § 5 odst. 1 zákona č. 357/2005 Sb. ve výši 2.500,-Kč měsíčně, který byl dle nařízení vlády č. 340/2009 od ledna 2010 zvýšen na částku 2.676,-Kč měsíčně.
19. Žalobou napadeným rozhodnutím ze dne 11. 1. 2017 ve spojení s prvoinstančním rozhodnutím žalované ze dne 19. 10. 2016 byl žalobci uvedený zvláštní příspěvek k důchodu odejmut s odůvodněním, že žalobce sice byl zařazen ve vojenském táboře nucených prací, ale nebyla mu stanovena klasifikace „E“ a neměl tedy status politicky nespolehlivé osoby na niž se vztahuje § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, a proto mu zvláštní příspěvek k důchodu za dobu služby ve vojenském táboře nucených prací nenáleží.
20. Ve správním spisu je založena žádost žalobce o úpravu důchodu podle zákona č. 87/1991 Sb., ze dne 30. 12. 1996, za dobu služby v pomocném technickém praporu (PTP) po dobu základní vojenské služby a výjimečných vojenských cvičení, k niž přiložil potvrzení Ministerstva obrany ze dne 15. 11. 1996, z něhož vyplývá jeho výkon služby u PTP v době od 29. 10. 1953 do 31. 12. 1954.
21. Z rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru sociálního zabezpečení, Praha 4, ze dne 11. 11. 2014 plyne, že do 22. 12. 1955 vykonával žalobce základní vojenskou službu u technického praporu, toto zařazení bezprostředně navazovalo na zařazení ve vojenském táboře nucených prací. Ve správním spisu je dále založen „Výpis o zařazení žalobce v průběhu vojenské základní služby“, vydaný dne 2. 9. 2015 Ministerstvem obrany, Odborem pro válečné veterány, z něhož plyne, že žalobce sloužil v období od 29. 10. 1953 do 31. 10. 1953 u 64. pomocného technického praporu (dále také jen „PTP“), který byl ke dni 1. 11. 1953 reorganizován na 64. technický prapor (dále také jen „TP“), u něhož sloužil v období od 1. 11. 1953 do 22. 12. 1955, kdy vojenskou základní službu ukončil, s tím, že dne 12. 2. 1955 byl povýšen do hodnosti svobodníka a od 1. 5. 1955 byl zařazen jako velitel družstva. Z dalšího přípisu Ministerstva obrany, Odboru pro válečné veterány, Praha 6, ze dne 16. 6. 2016, který reaguje na dotaz žalované k období, kdy lze žalobce klasifikovat jako osobu politicky nespolehlivou vyplývá, že Ministerstvo obrany se za účelem zjištění bližších údajů o politické nespolehlivosti jako důvodu pro zařazení žalobce k PTP obrátilo se žádostí o spolupráci na Vojenský archiv v Trnavě. Z kopie osobního spisu žalobce, zaslaného archivem je zřejmé, že klasifikace „E“, označující politickou nespolehlivost, není ve spise uvedena. Žalobci byla opakovaně stanovena klasifikace „Cd“, tj. schopen pro středně těžkou fyzickou práci, a to odvodní komisí OVV Jaroměř ve dnech 24. 9. 1952 a 17. 9. 1953. Ve stanovisku Vojenského historického ústavu Praha č. j. 807/2001-1241 ze dne 19. 7. 2000 se uvádí, že „*všichni branci Cj a Cd byli po politické stránce prověřeni, tj. byli politicky spolehliví. Na rozdíl od nich měli politicky nespolehliví vojáci klasifikaci „E“, která měla přednost před všemi zdravotními klasifikacemi a určovala je bez výjimky ke službě v PTP*“. Z kopie osobního spisu žalobce dále vyplývá, že dne 12. 2. 1955 byl

povýšen do hodnosti svobodníka. Dnem 1. 4. 1955 byl zařazen jako velitel družstva (v poskytnutém výpisu ze dne 2. 9. 2015 bylo na základě starších podkladů uvedeno datum 1. 5. 1955). V evidenčním listu brance je v krátkém závěru rozhovoru ze dne 17. 9. 1953 uvedeno: „*Politicky nevyspělý, o veřejný život nejeví zájem, dobrá pracovní morálka, potřebuje vedení k ukáznění, spolehlivý, má předpoklady pro růst*“. Součástí spisového materiálu nejsou žádné další skutečnosti, které by mohly mít vliv na posouzení otázky politické nespolehlivosti žalobce a období, v němž by byl zařazen do VTNP právě pro politickou nespolehlivost. Ve sdělení Ministerstva obrany ze dne 15. 6. 2015, č. j. 4736/2015-1322 je uvedeno, že ministerstvo není oprávněno se vyjadřovat k tomu, zda jsou u konkrétního žadatele splněny všechny podmínky pro účast na mimosoudní rehabilitaci podle § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. či nikoliv. Z tohoto důvodu nemůže Ministerstvo obrany sdělit, v jakém období služby ve VTNP byl žalobce klasifikován jako osoba politicky nespolehlivá ve smyslu § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. Ve vyjádření Vojenského historického ústavu, Praha 3, ze dne 3. 3. 2016, adresovaném zástupci žalobce je uvedeno: „*V padesátých letech minulého století neexistoval konkrétní právní předpis, jenž by zakazoval povyšování vojenských osob pomocných technických praporů. Hodnostní soustava čs. branné moci byla svázána se systematizovaným přehledem funkcí pro jednotlivé součásti čs. armády, tedy i pro pomocné technické prapory. Podle tohoto přehledu mohl příslušník čs. branné moci teoreticky dosáhnout jemu nejvýše plánovanou hodnost. Tuto hodnost nedosahoval voják automaticky, ale bylo v pravomoci velitele, zda ji dosáhne, či nikoliv. Velitel zároveň přihlížel, zda je voják vhodným kandidátem na povýšení (zvládnutí bojové přípravy, morálně-politická vyspělost, kázeňská ukázněnost atd.). Také uděloval odměny nebo kázeňské tresty (Zákl 1-3 Kázeňský řád). V praxi u PTP vykonávali funkce spjaté s poddůstojnickými hodnostmi poddůstojníci z povolání nebo v základní službě převelení od bojových útvarů. Jelikož pracovní jednotky čs. branné moci sloužily v tehdejší době jako určitá forma mimosoudní perzekuce komunistické diktatury vůči svým občanům, lze se oprávněně domnívat, že tzv. „ěčkaři“ nebyli v drtivé většině vyzdvihováni do funkcí, jež by znamenaly povýšení. Pokud máte zájem detailněji prostudovat tuto problematiku, doporučuji projít tabulky počtů jednotlivých svazků PTP, jež se nacházejí ve Vojenském ústředním archivu (fondy MNO-GŠ/Organizační a mobilizační správa nebo MNO-Velitelství ženijního vojska).*“

22. Krajský soud po přezkoumání skutkového i právního stavu dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
23. Krajský soud předně uvádí, že z důvodu zásady legitimního očekávání a zejména vzhledem k tomu, že jde o posouzení stejné právní otázky (tj. zda lze na žalobce aplikovat ust. § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb. a má tak nárok na zvláštní příspěvek k důchodu podle § 5 odst. 1 zákona č. 357/2005 Sb. či nikoliv), kdy soud vychází i ze stejných skutkových zjištění (tj. ze stejného správního spisu a listin v něm obsažených), považuje za vhodné i účelné odkázat na učiněné závěry rozsudku zdejšího krajského soudu ze dne 15. 2. 2018, č. j. 32 Ad 5/2017 o obdobném důchodovém nároku žalobce (zde se jednalo o příplatek k důchodu dle § 24 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb.), které byly učiněny i ve shodě s rozsudkem zdejšího krajského soudu ze dne 25. 1. 2018, č. j. 29 Ad 16/2016-61 (v jiném obsazení), který rovněž posuzoval stejný nárok žalobce.
24. Podle ust. § 5 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona č. 357/2005 Sb. má občan České republiky, který pobírá starobní důchod nebo invalidní důchod z českého důchodového pojištění, nárok na zvláštní příspěvek k důchodu, jestliže byl zařazen v táboře nucených prací nebo v pracovním útvaru, jestliže rozhodnutí o tomto zařazení bylo zrušeno podle § 17 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, anebo ve vojenském táboře

nucených prací, jestliže rozkaz o jeho zařazení do tohoto tábora byl zrušen podle § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., ve znění zákona č. 267/1992 Sb. a zákona č. 78/1998 Sb., anebo v centralizačním klášteře s režimem obdobným táborům nucených prací, pokud celková doba pobytu v těchto zařízeních činila alespoň 12 měsíců.

25. Podle ust. § 18 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích se zrušují rozkazy, kterými byli občané označeni za politicky nespolehlivé zařazení v letech 1948 až 1954 do vojenských táborů nucených prací po dobu základní vojenské služby a výjimečného vojenského cvičení podle § 39 zákona č. 92/1949 Sb., branný zákon. Za vojenské tábory nucených prací se pro účely tohoto zákona považují silniční prapory ženijního vojska zřízené od 2. 8. 1948 do 1. 9. 1950 a pomocné technické prapory a vojenské báňské oddíly, jejichž příslušníci byli na důlní práce odvedeni od 25. února 1948 do 1. září 1950 a pracovali v dolech nejméně 12 měsíců bez předepsaného pravidelného střídání. Příslušníci vojenských báňských oddílů uvedených ve větě druhé, se považují za osoby oprávněné podle § 14 odst. 2, i kdyby nebyli do vojenských báňských oddílů zařazení na základě rozkazů.
26. Krajský soud souhlasí s názorem Krajského soudu v Ústí nad Labem (citovaného výše), že *„ust. § 18 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích ohledně označení osoby politicky nespolehlivé nelze vykládat dogmaticky...“*
27. Krajský soud v dalším z důvodu již výše zmíněné zásady legitimního očekávání odkazuje na podstatné závěry zdejšího soudu vyslovené v jeho rozsudku ze dne ze dne 25. 1. 2018, č. j. 29 Ad 16/2016-61, které se odrazily i v rozsudku ze dne 15. 2. 2018, č. j. 32 Ad 5/2017, a v nichž se uvádí: *„pokud byl žalobce aktivně činný v Junáku, který, jak uvádí v žalobě, byl k 1. 1. 1950 oficiálně zakázán, mohl být za „politicky nespolehlivého“ považován (ostatně žalobce své členství v Junáku doložil listinami přiloženými k žalobě). Soud nespornuje, že z výše citovaných vyjádření vyplývá určitá klasifikace odvedenců dle písmenných označení, a nemůže se ani podrobněji zabývat jednotlivými klasifikacemi, které tehdejší režim pro vnitřní potřebu osob, zařazených do táborů nucených prací používal. Historickému výkladu rozumí, nicméně nemůže předepisovat, zda se nějaký list, stránka apod. zachoval či nikoliv. Zcela jasným je však potvrzení Ministerstva obrany, které žalobce obdržel a které žalované předložil v prosinci 1996 ke své žádosti o příspěvek i rozhodnutí Ministerstva vnitra z listopadu 2014. Pokud pak žalovaná argumentuje, že by žalobce v případě trvání politické nespolehlivosti nemohl být v r. 1955 povýšen na svobodníka, nebo vykonávat velitele družstva, soud zde podotýká, že v r. 1955 se již jednalo o poněkud odlišný stav vývoje tehdejší společnosti, než v r. 1948 a bezprostředně následujícím období.“* Soud dále uvedl, že *„v daném případě se zásadním způsobem kloní k výkladu, který k přístupu v jednotlivých případech naznačil Nejvyšší správní soud a Ústavní soud, vyjádřený např. v rozhodnutí NSS ze dne 28. července 2017, pod sp. zn. 4 Ads 82/2017. Zde NSS připomněl, že „jazykový výklad právního předpisu nemůže být jedinou výkladovou metodou, jedním ze základních principů při výkladu právní normy je interpretace ve prospěch účelu, který právní norma plní. Sleduje-li tedy právní norma určitý cíl, je nutno ji v souladu s jejím smyslem interpretovat tak, aby byl tento cíl umožněn, a nikoliv aby jeho dosažení bylo výkladem normy ztíženo či znemožněno“. V uvedené souvislosti pak NSS poukázal na náleze ze dne 15. 4. 2015, sp. zn. I. ÚS 819/15, v němž Ústavní soud uvedl, že „jako se při rozhodování ve věcech restitucí uplatňuje princip favoris restitutionis, tedy povinnost výkladu zákona ve prospěch osob restituujících, akceptovaný Ústavním soudem např. v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 10/13 ze dne 29. 5. 2013 (177/2013 Sb.), má se v rozhodování o rehabilitacích osob pronásledovaných nedemokratickým režimem uplatňovat obdobný princip favoris rehabilitationis. Jeho obsahem sice nemůže být odškodnění všech křivd, ale má jím být jednak úmysl rozhodnout v pochybnostech ve prospěch rehabilitace, a nikoli v její*

neprosspěch; a jednak vědomí toho, že demokratický režim by neměl ke křivdě vytvořené nedemokratickým režimem přidávat křivdu další“. Dále poukázal na znění nálezu ze dne 29. 11. 2005, sp. zn. I. ÚS 175/04, dle kterého „Ústavní soud, který ve své rozhodovací činnosti upřednostňuje materiální pojetí právního státu a interpretaci právních předpisů z hlediska jejich účelu a smyslu, připomíná – pokud jde o tzv. restituční problematiku – že restitučními zákony se demokratická společnost alespoň částečně snaží zmírnit následky minulých majetkových a jiných křivd; stát a jeho orgány jsou povinny vycházet ze speciální úpravy restitučních zákonů, nelpět na ryze formalistickém přístupu k nim a postupovat podle příslušného restitučního zákona v souladu se zákonnými zájmy osob, jejichž újma má být alespoň částečně kompenzována. V případě, kdy existuje více možností výkladu určitého právního předpisu či některého jeho ustanovení, je třeba přihlížet k účelu právní úpravy, kterým je v případě zákona č. 87/1991 Sb. nepochybně snaha o zmírnění následků některých majetkových křivd způsobených totalitním státem v rozhodném období. Jsou-li např. k dispozici dva rovnocenné výklady, z nichž jeden je extenzivní a druhý restriktivní, musí soud zvolit ten z nich, jenž odpovídá dalším metodám výkladu, zejména pak úvaze teleologické. Ratio legis restitučních zákonů je alespoň v určité míře napravit následky porušení základních práv vlastníků v době totality. Ústavně konformním výkladem je tedy zpravidla výklad extenzivní: Zákon a jeho jednotlivá ustanovení je třeba interpretovat tak, aby jejich aplikací bylo možno dosáhnout účelu, který zákonodárce sledoval. Pokud obecné soudy postupují v souladu se shora vyloženými zásadami, lze stěží dovozovat, že by porušily ústavně zaručená práva, ať již osob oprávněných či povinných, v konkrétní rozhodované věci“. NSS pak poukázal i na další nálezy Ústavního soudu, které obsahují podobné závěry. Uvádí rovněž, že z preambule a ustanovení § 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích plyne, že smyslem a účelem tohoto zákona je zmírnit následky některých majetkových a jiných křivd, k nimž došlo v období let 1948 až 1989 v rozporu se zásadami demokratické společnosti, respektující práva občanů vyjádřená Chartou Organizace spojených národů, Všeobecnou deklarací lidských práv a navazujícími mezinárodními paktů o občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech. Tuto snahu zákonodárce a zároveň základní hodnotu, na níž je zákon o mimosoudních rehabilitacích postaven, ctí při výkladu normy jak Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích, tak i soud krajský v daném případě. Za podstatné v daném případě soud považuje skutečnost, že vojenské tábory nucených prací, tábory nucených prací, pomocné technické prapory, nerespektovaly zákaz nucených prací či základní právo na ochranu osobní svobody a byly zřízeny za účelem „převýchovy“ občanů těžkou prací. Krajský soud dospěl k jednoznačnému závěru, že v daném případě, pokud by žalobce nebyl shledán osobou, která je osobou, již má na mysli § 18 odst. 1 zákona č. 87/1991 Sb., nebyl by po provedeném pohovoru zařazen do VTNP, ale sloužil by základní vojenskou službu v běžném režimu. Jeho povýšení do funkce svobodníka a časově sporné velitelem družstva v r. 1955 na tento závěr nemůže mít z důvodů, výše uvedených, zásadní vliv a žalobci proto náleží patřičné odškodnění (zde příplatek k důchodu dle § 24 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb.) za celou dobu jeho základní vojenské služby, tedy od 29. 10. 1953 do 22. 12. 1955.“

28. Z výše uvedeného dle názoru soudu jednoznačně vyplývá, že na žalobce lze v projednávaném případě aplikovat ust. § 18 odst. 1 zákona o mimosoudních rehabilitacích, čímž mu vzniká nárok na zvláštní příspěvek k důchodu dle ust. § 5 odst. 1 písm. c) bodu 2 zákona č. 357/2005 Sb. a žalovaná pochybila, pokud žalobci zvláštní příspěvek k důchodu podle ust. § 56 odst. 1 písm. c) zákona o důchodovém pojištění odňala.
29. Krajský soud dospěl k závěru, že v daném případě došlo k nesprávnému právnímu posouzení věci žalobce, proto napadené rozhodnutí žalované včetně předcházejícího prvoinstančního rozhodnutí žalované v souladu s ust. § 78 odst. 1 a 3 s. ř. s. pro

nezákonnost zrušil a současně věc vrátil žalované ve smyslu ust. § 78 odst. 4 s. ř. s. k dalšímu řízení a novému rozhodnutí. Žalovaná je právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, v dalším řízení vázána (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

VIII. Náklady řízení

30. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z ust. § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
31. Úspěšný žalobce účtoval náklady právního zastoupení spočívající v pěti úkonech právní služby (převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby, 3x písemné vyjádření ve věci samé) po 3.100,-Kč za úkon právní služby s odkazem na ust. § 7 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, jako odškodnění, když uvedený charakter má dle jeho názoru i příplatek dle zákona č. 87/1991 Sb., tedy jako odškodnění, nejedná se o sociální dávku, kde by se použilo ustanovení § 9 odst. 2 cit. vyhlášky. Odkázal v tomto směru na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2015, č. j. 1 Ads 73/2015-52.
32. Žalovaná ve svém vyjádření opakovaně nesouhlasila s uvedeným odůvodněním nákladů řízení s přesvědčením, že v předmětném řízení jde o rozhodnutí ve věcech důchodového pojištění. Uvedla, že nárok žalobce, jehož se domáhá, je nárokem fyzické osoby v oblasti důchodového pojištění. Ačkoli zvláštní příspěvek k důchodu není dávkou slučovanou s důchodem, jeho výplata náleží jen v případě, že osobě náleží výplata důchodu, k němuž byl příspěvek přiznán a je nutno jej podřadit pod § 9 odst. 2 cit. vyhlášky.
33. Krajský soud zvážil uvedené argumentace účastníků, vědom si odlišné aplikace jak ze strany krajských soudů, tak i ze strany Nejvyššího správního soudu, přičemž žalobcem zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2015, č. j. 1 Ads 73/2015, blíže aplikaci obecného ustanovení pro přiznání nákladů řízení podle § 9 odst. 4 cit. vyhlášky, tj. na řízení ve věcech žalob projednávaných podle soudního řádu správního, neodůvodnil. Aktuálnější rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2017, č. j. 4 Ads 82/2017 ve skutkově obdobné věci přiznal úspěšnému žalobci zastoupenému rovněž advokátem JUDr. Lubomírem Müllerem náklady řízení podle § 9 odst. 2 vyhlášky č. 117/1996 Sb., rovněž bez bližšího odůvodnění uvedeného postupu.
34. Krajský soud se při vyčíslení náhrady nákladů právního zastoupení žalobce přiklání k důvodům uvedeným a vysvětleným žalovanou, tedy že výplata zvláštního příspěvku k důchodu náleží jen v případě, že osobě náleží výplata důchodu, k němuž byl příspěvek podle zákona č. 357/2005 Sb. přiznán, a proto je třeba jej podřadit pod § 9 odst. 2 cit. vyhlášky. V daném případě proto soud přiznal žalobci odměnu za 5 úkonů právní služby podle ust. § 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a), d) cit. vyhlášky (převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby, 3x písemné vyjádření ve věci samé) po 1.000,-Kč, 5 režijních paušálů po 300,-Kč podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky a částku 1.365,-Kč odpovídající 21% DPH, které je zástupce žalobce plátcem. Výrokem II. pak žalovanou zavázal k úhradě nákladů řízení žalobci k rukám jeho zástupce ve výši 7.865,-Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 15. února 2018

JUDr. Ivona Šubrtová v. r.
samosoudkyně